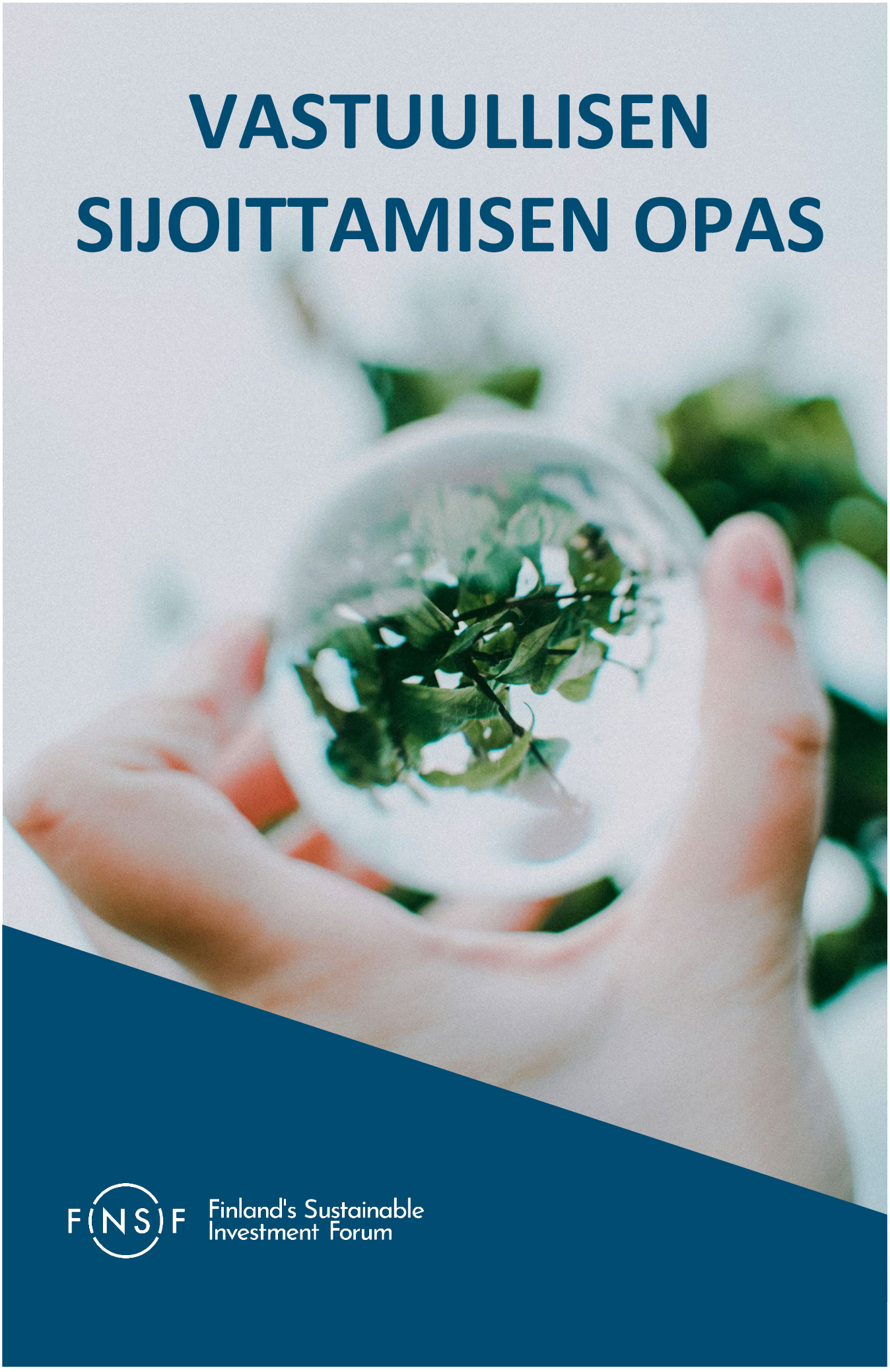
VASTUULLISEN SIJOITTAMISEN OPAS

FNSF Finland's Sustainable Investment Forum

Sisällys

Johdanto 3
Mitä on vastuullinen sijoittaminen? 4
ESG:n osa-alueet 7
Ympäristö (E) 8
Sosiaaliset tekijät (S) 11
Hyvä hallintotapa (G) 11
Lähestymistavat vastuulliseen sijoittamiseen 12
ESG-integrointi 13
Suosiminen 14
Poissulkeminen 15
Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen 16
Kansainvälisten normien seuranta 18
Teemasijoittaminen 19
Vaikuttavuus- sijoittaminen 20
Erilaiset sijoittajat 21
Omaisuuslajit 27
Sijoitustavat 36
Suorat sijoitukset 37
Rahastosijoitukset 37
Aktiivinen salkunhoito 38
Passiiviset ESG-indeksit 38
Vastuullisen sijoittamisen periaatteiden laatiminen 39
Miten kehittää vastuullisuustyötä? 41
Lähteet 43

Johdanto

Finsif (Finland's Sustainable Investment Forum ry) on yhdistys, jonka tarkoituksena on edistää vastuullista sijoittamista. Yhdistyksen mission mukaisesti sen yhtenä tehtävänä on jakaa objektiivista ja ajankohtaista tietoa vastuullisesta sijoittamisesta. Tavoitteena on olla kanava, joka auttaa yhdistyksen jäseniä ymmärtämään vastuullisen sijoittamisen arvon pitkällä aikavälillä sekä korjaamaan siihen liittyviä väärinkäsityksiä tarjoamalla selkeää ja tutkimukseen perustuvaa tietoa. Näitä tavoitteita tukemaan Finsif on laatinut vastuullisen sijoittamisen oppaan. Tämä opas on päivitetty versio aiemmasta kokonaisuudesta. Finsif toimii aktiivisesti myös kansainvälisesti, ja opas on saatavilla sekä suomeksi että englanniksi.

Oppaaseen on koottu vastuullisen sijoittamisen keskeisiä perusteita. Tavoitteena on tarjota selkeä yleiskuva aiheesta sekä tukea käytännön soveltamista. Oppaassa pyritään huomioimaan eri toimijoiden näkökulmia sekä vastuullisen sijoittamisen jatkuva kehitys osana muuttuvaa toimintaympäristöä.

Oppaan sisältö on saatavilla myös Finsifin verkkosivuilla. Verkkosivujen tarkoituksena on täydentää opasta tarjoamalla ajankohtaisempaa ja yksityiskohtaisempaa tietoa sekä käytännön esimerkkejä vastuullisesta sijoittamisesta.

Oppaan päivitystyöstä on vastannut työryhmä, joka edustaa laajaa näkemystä vastuullisesta sijoittamisesta. Työryhmään ovat kuuluneet Carita Ahtonen, Mia Eklund, Anni Kortesmaa, Elina Niiranen, Juho Saarinen, Eero Tarvainen, Linda Tierala ja Eeva Toivonen. Työryhmän toimintaa ovat tukeneet Finsifin työntekijät Leila Räsänen ja Oona Tiainen.

Toivotamme antoisia lukuhetkiä oppaan parissa ja kannustamme syventämään osaamista tutustumalla myös muihin aihetta käsitteleviin julkaisuihin ja tutkimuksiin.

Lämmin kiitos työryhmäläisille!

Emilia Haarakoski
Vastuullisen sijoittamisen oppaan työryhmän puheenjohtaja
Elokuu 2026

Mitä on vastuullinen sijoittaminen?

Vastuullinen sijoittaminen voidaan määritellä monin tavoin. Yleisesti ottaen vastuullisessa sijoittamisessa tunnistetaan ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintotapaan liittyvien asioiden merkitys sijoitustoiminnassa ja pyritään huomioimaan ne päätöksenteossa. Näistä puhutaan myös usein ESG-tekijöinä (Environmental, Social, Governance). YK:n tukemissa vastuullisen sijoittamisen periaatteissa (Principles for Responsible Investment, PRI) vastuullinen sijoittaminen määritellään strategiaksi tai toiminnaksi, jonka avulla ESG-tekijät integroidaan sijoituspäätöksiin ja omistajuuteen.

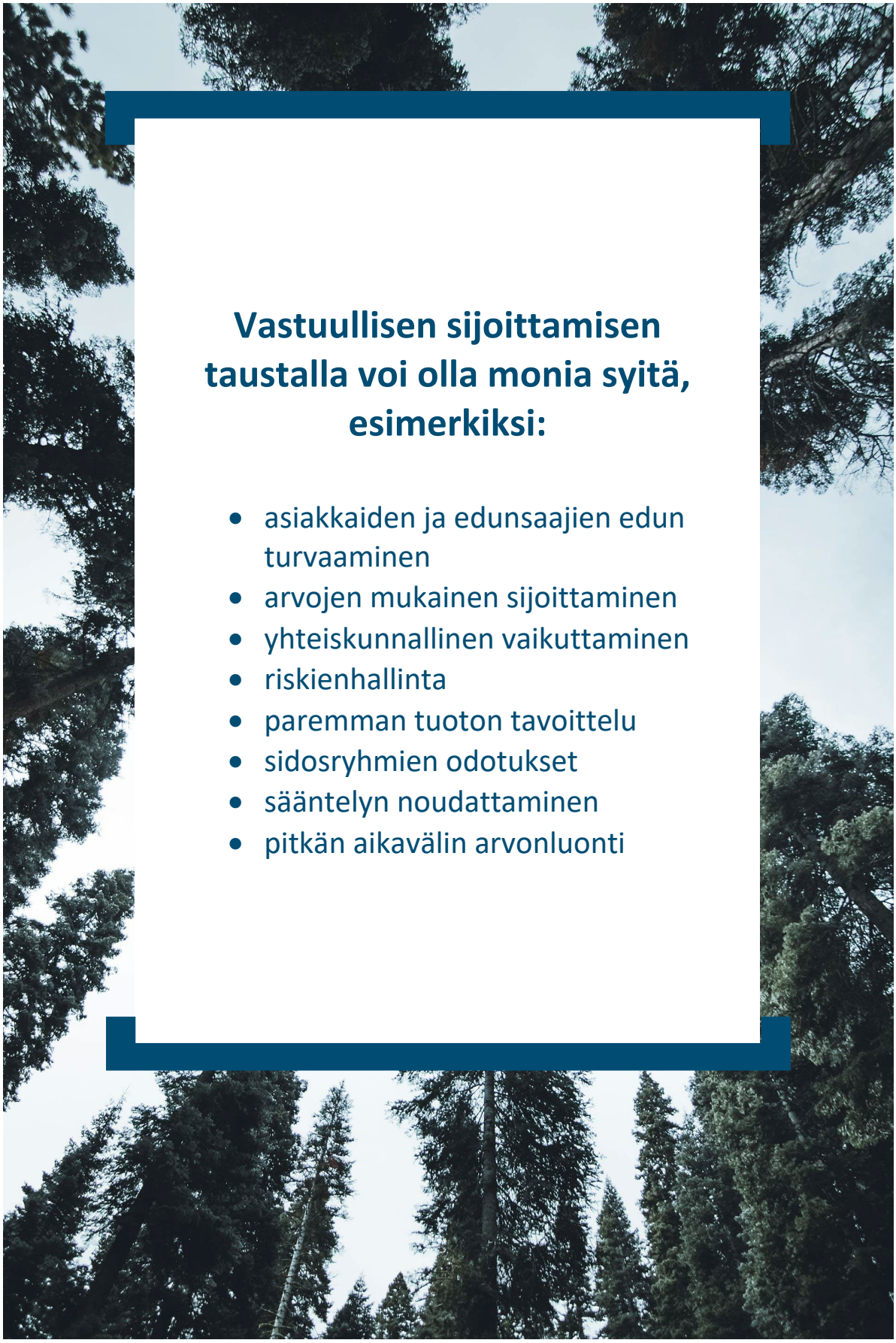
Vastuullisen sijoittamisen määrittely on sijoittajakohtaista ja lähtee usein sijoittajan tavoitteista ja arvoista. Jokainen sijoittaja määrittelee vastuullisen sijoittamisen omista lähtökohdistaan ja omat sidosryhmänsä huomioiden. Yksi sijoittaja voi painottaa sijoitusstrategiassaan taloudelliseen suorituskykyyn sidoksissa olevia ESG-tekijöitä, kun taas toinen kohteita, jotka edistävät planetaarista hyvinvointia. Vastuullinen sijoittaminen voi myös tarkoittaa hieman eri asioita riippuen esimerkiksi toimialasta ja omaisuuslajista.

Vaikka vastuullisen sijoittamisen tavoitteena ei välttämättä ole vain taloudellisen tuoton maksimointi, ei se ole hyväntekeväisyyttä. Osalle keskeistä voi olla sijoitusten riskikorjatun tuoton parantaminen huomioimalla olennaisia ESG-tekijöitä osana päätöksentekoa, ja osalle esimerkiksi sen varmistaminen, että sijoitukset ovat omien arvojen ja sidosryhmien odotusten mukaisia ja edistävät laajempia yhteiskunnallisia tai ympäristöllisiä tavoitteita.

On myös tärkeää ymmärtää, että eettinen ja vastuullinen sijoittaminen eivät ole sama asia. Eettistä sijoittamista ohjaavat vain sijoittajan omat arvot ja moraalikäsitys, kun taas vastuullinen sijoittaminen perustuu eri lähestymistapoihin, ja ESG-tekijöiden systemaattinen integrointi on osa sijoitusanalyysiä ja koko sijoitusprosessia.

Vastuullista sijoittamista voi toteuttaa monella tavalla. Se ei rajoitu vain esimerkiksi kiistanalaisten toimialojen poissulkemiseen, vaan olennaisempaa on, miten sijoituskohteita kehitetään omistusaikana ja miten vastuullisuus huomioidaan osana strategiaa ja operatiivista toimintaa. Pelkkä vastuullisuusraportointi tai -viestintä ei ole osoitus sijoituskohteen vastuullisuudesta. Sijoittajan näkökulmasta keskeistä on ymmärtää, mistä tekijöistä kohteen vastuullisuus muodostuu, kuinka olennaisia nämä tekijät ovat liiketoiminnan kannalta ja miten niitä johdetaan käytännössä.

Halu toimia arvojen mukaisesti, edistää kestävää kehitystä ja vaikuttaa positiivisesti ympäröivään yhteiskuntaan ohjaa monien sijoittajien päätöksentekoa taloudellisten tavoitteiden rinnalla.

Vastuullisen sijoittamisen taustalla voi olla monia syitä, esimerkiksi:

- asiakkaiden ja edunsaajien edun turvaaminen
- arvojen mukainen sijoittaminen
- yhteiskunnallinen vaikuttaminen
- riskienhallinta
- paremman tuoton tavoittelu
- sidosryhmien odotukset
- sääntelyn noudattaminen
- pitkän aikavälin arvonluonti

Sijoituskohteisiin liittyvien riskien tunnistaminen on olennainen osa sijoitustoimintaa. Vastuullisuusriskien taloudellisten vaikutusten tunnistaminen ei ole aina mahdollista pelkän perinteisen taloudellisen analyysin pohjalta. Jatkuvasti muuttuva toimintaympäristö haastaa sijoittajia tunnistamaan uudenlaisia riskejä ja mahdollisuuksia liittyen esimerkiksi ilmastonmuutokseen, luontokatoon, sääntelyyn, arvoketjuun, asiakkaiden odotuksiin ja työvoimaan. Näiden tekijöiden vaikutukset voivat realisoitua nopeastikin ja vaikuttaa merkittävästi kustannusrakenteeseen, kysyntään tai jopa liiketoimintamallien kestävyyteen.

ESG-näkökulmien systemaattinen huomioiminen auttaa laajentamaan riskianalyysiä ja parantamaan sijoituspäätösten laatua. Se mahdollistaa sellaisten riskien tunnistamisen, jotka muuten voisivat jäädä huomiotta sekä tukee ennakoivaa ja pitkäjänteistä sijoitustoimintaa.

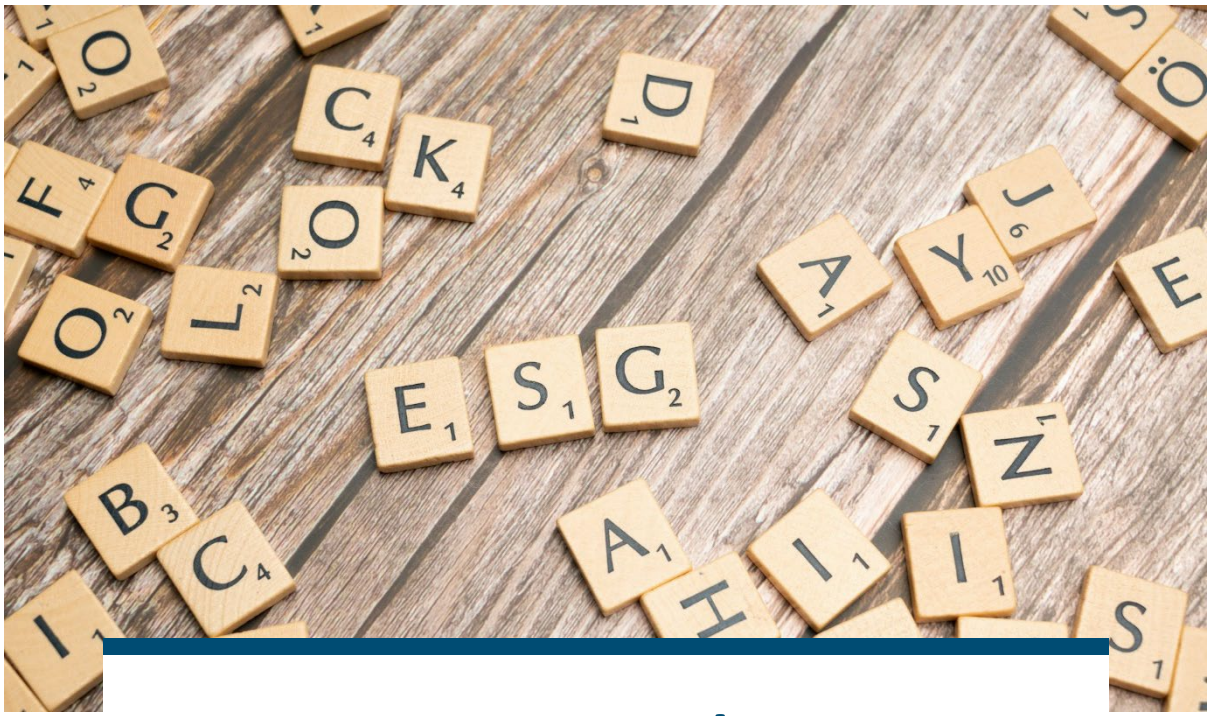
Parempaa tuottoa voidaan tavoitella riskienhallinnan kautta, mutta myös ESG-tekijöihin liitettyjen mahdollisuuksien avulla. Vastuullisuus voi toimia konkreettisena keinona parantaa operatiivista tehokkuutta, kilpailukykyä ja kasvupotentiaalia sekä avata uusia liiketoiminta- ja arvonluontimahdollisuuksia.

Toinen keskeinen tapa tavoitella parempaa tuottoa tai kestävämpiä toimintatapoja on aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen. Sijoittajilla on mahdollisuus vaikuttaa sijoituskohteisiin ja parantaa niiden toiminnan vastuullisuutta. Usein sijoittajat toimivat vuorovaikutuksessa myös toisten sijoittajien ja muiden sidosryhmien kanssa vastuullisuuden edistämiseksi. Aloitteiden, verkostojen ja muun yhteistyön kautta voidaan esimerkiksi pyrkiä kehittämään yhteisiä periaatteita ja viitekehyksiä tai vaikuttamaan yrityksiin ja päättäjiin.

Yritysvastuuta määriteltäessä on perinteisesti viitattu toimintaan, joka ylittää lainsäädännön asettamat vähimmäisvaatimukset. Vastuullinen sijoittaminen ei rajoitu pelkästään sääntelyn noudattamiseen, vaan sääntely-ympäristön kehitys vaikuttaa suoraan sijoittajan riskeihin ja mahdollisuuksiin. Kyky ennakoida sääntelyn muutoksia ja arvioida niiden vaikutuksia eri sijoituskohteisiin voi muodostua merkittäväksi kilpailueduksi ja voi vaikuttaa positiivisesti sijoitusten tuottoon. Sääntelyn lisäksi sidosryhmien odotuksiin vastaaminen voi olla yksi keskeinen ohjaava tekijä, kun vastuullisen sijoittamisen strategioita ja painotuksia määritellään.

Vastuullisuuden yhteydessä puhutaan usein kestävyydestä. Toisinaan näitä käytetään synonyymeinä, mutta termeillä on sävyeroja. Kestävyydellä viitataan yleisesti ekologisen, yhteiskunnallisen ja taloudellisen järjestelmän kantokyvyn turvaamiseen pitkällä aikavälillä. Vastuullisuus taas kuvaa toimijan, kuten sijoittajan tai yrityksen, periaatteita ja toimintaa näiden edistämiseksi.

Sijoittajilla, organisaatioilla ja yksilöillä on sijoitusvalinnoissaan useita kriteereitä, joiden painotukset voivat vaihdella. Perinteisesti arvopohjainen halu toimia oikein on ollut keskeinen ajuri vastuullisessa sijoittamisessa. Tätä näkökulmaa on vahvistanut käsitys siitä, että ESG-asioiden huomioiminen sijoituspäätöksissä voi tukea myös taloudellista arvonluontia ja riskienhallintaa. Tämä on osaltaan muuttanut vastuullisen sijoittamisen painopistettä pelkästä arvopohjaisesta lähestymistavasta kohti strategista ja taloudellisesti perusteltua toimintamallia.

ESG:n osa-alueet

Sijoittaja voi mitata, arvioida ja huomioida vastuullisuutta useista näkökulmista. Vastuullisen sijoittamisen analyysi keskittyy tyypillisesti kolmeen pääteemaan: ympäristöön (E, Environment), sosiaaliseen vastuuseen (S, Social) ja hyvään hallintotapaan (G, Governance). Näiden teemojen alle sisältyy laaja joukko erilaisia vastuullisuustekijöitä.

Vastuullisuutta voidaan tarkastella myös kaksisuuntaisesti: arvioimalla, 1) miten yritysten toiminta vaikuttaa ympäristöön ja yhteiskuntaan, ja 2) miten ulkoiset vastuullisuustekijät vaikuttavat yrityksen taloudelliseen asemaan, riskiprofiiliin ja arvonluontiin. Tätä vuorovaikutussuhdetta kutsutaan kaksoisolennaisuudeksi (double materiality).

Koska vastuullisuusaiheita ja niihin liittyviä mittareita on runsaasti, sijoittajan on oleellista tunnistaa tekijät, jotka ovat sijoituskohteelle, toimialalle tai salkulle olennaisimmat. Kaksoisolennaisuuden periaatteiden hyödyntäminen auttaa kohdistamaan huomion ja toimenpiteet keskeisimpiin riskeihin ja mahdollisuuksiin. Vastuullisuuden arvioinnin tietolähteinä sijoittajat hyödyntävät yritysten julkisen raportoinnin ohella muun muassa ulkopuolisten palveluntarjoajien dataa ja analyysejä, asiantuntija-arvioita sekä suoraa vuoropuhelua yritysten ja varainhoitajien kanssa.

Ympäristö (E)

Ympäristöön liittyvien tekijöiden huomioiminen on keskeinen osa vastuullista sijoittamista, koska ne vaikuttavat suoraan taloudellisen toiminnan edellytyksiin ja yhteiskuntien hyvinvointiin. Ympäristöteemassa tarkastellaan erityisesti luonnon ja taloudellisen toiminnan välistä suhdetta. Luonnolla tarkoitetaan tässä yhteydessä kokonaisuutta, joka kattaa sekä elollisen luonnon, kuten ekosysteemit ja lajiston että elottoman luonnon, kuten ilmaston ja näiden muodostaman vuorovaikutussuhteen. Taloudellisen toiminnan ja luonnon välinen suhde on kaksisuuntainen: kaikki taloudellinen toiminta on luonnon toimintakyvystä riippuvaista, kuten vakaasta ilmastosta, puhtaasta vedestä, ja raaka-aineista. Toisaalta taloudellinen toiminta vaikuttaa luonnon tilaan muun muassa kasvihuonekaasujen, maankäytön muutosten, luonnonvarojen suoran hyödyntämisen ja saastumisen kautta.

Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ovat keskeisiä esimerkkejä luonnon tilassa tapahtuvista muutoksista, joilla on merkittäviä vaikutuksia yritysten toimintaympäristöön, arvoketjuihin sekä sijoitustoiminnan riski- ja tuotto-odotuksiin. Ne ovat myös toisiinsa erottamattomasti kytkeytyneitä systeemisiä ilmiöitä. Ilmaston lämpeneminen on yksi keskeisimmistä luontokadon ajureista, mikä heikentää ekosysteemien kykyä sitoa hiiltä ja toimia puskurina sään ääri-ilmiöille. Toisaalta elinvoimaisilla ekosysteemeillä on ratkaiseva rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä, koska ne toimivat hiilinieluina ja parantavat yhteiskuntien kykyä sopeutua muuttuviin sääolosuhteisiin. Sijoittajalle tämä tarkoittaa, ettei ilmastoa ja luontoa sekä niihin liittyviä riskitekijöitä ja mahdollisuuksia voi täysin hallita tarkastelemalla niitä erillisinä osa-alueina.

Luonnon tilassa tapahtuvat muutokset ovat riskejä, jotka voivat välittyä talouteen fyysisten riskien ja siirtymäriskien kautta ja realisoitua taloudellisina riskeinä. Fyysiset riskit viittaavat ilmastonmuutoksen ja luonnon heikkenemisen aiheuttamiin suoriin vahinkoihin. Esimerkiksi sään ääri-ilmiöiden, kuten toistuvan kuivuuden, yleistyminen voi aiheuttaa tuotantoketjujen häiriöitä tai kustannusten nousua raaka-aineiden saatavuuden vaikeutuessa, mikä voi realisoitua sijoittajalle sijoituskohteen maksuvalmiuden heikentymisenä tai luottotappioina. Siirtymäriskit viittaavat riskeihin, jotka aiheutuvat yhteiskunnan pyrkimyksistä siirtyä kohti kestävää taloutta. Esimerkiksi tiukentuva luonnonsuojelusääntely tai uudet maankäytön rajoitukset voivat estää yritystä hyödyntämästä taseessaan olevia maa-alueita tai raaka-ainevarantoja, mikä voi realisoitua sijoittajalle sijoituskohteen markkina-arvon äkillisenä heikentymisenä. Näiden tekijöiden yhteisvaikutus voi muodostaa laaja-alaisen systeemisen riskin, joka viittaa luonnon tilassa tapahtuvien muutosten kykyyn horjuttaa koko

rahoitusjärjestelmän vakautta. Esimerkiksi laajamittainen luontokato voi aiheuttaa kerrannaisvaikutuksia, jotka vaikuttavat globaaleihin arvoketjuihin tavalla, jota ei voi hallita hajauttamalla. Ympäristöön liittyvien tekijöiden integrointi on tärkeä osa huolellista riskienhallintaa.

Ympäristövastuuseen kuuluu myös sijoituskohteiden toiminnan vaatimustenmukaisuuden ja mahdollisten ympäristörikkeiden seuranta. Sijoittajille on oleellista tarkkailla esimerkiksi huolimatonta jätteiden käsittelyä, onnettomuuksien hallintaa tai uhanalaisten lajien elinolosuhteiden heikentämiseen liittyviä tekijöitä, koska nämä voivat aiheuttaa sijoituskohteille mainehaittaa tai juridisia seurauksia. Ilmastotyötä ja luonnon ennallistamista ohjaavat kansainväliset sopimukset, kuten Pariisin ilmastosopimus ja Kunming-Montrealin luontosopimus. Sijoittajien on huomioitava, että pelkkä salkun optimointi tai poissulkeminen ei suoraan edistä reaalimaailman muutosta. Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen sekä siirtymävaiheessa olevien yritysten tukeminen ovat keskeisiä keinoja edistää talouden hallittua ja oikeudenmukaista siirtymää sekä sopeutumista luonnon asettamiin reunaehtoihin.

Ympäristöön liittyvä mittaaminen ja raportointi

Ympäristötekijöiden mittaaminen ja seuranta sijoitusanalyysissä kehittyvät jatkuvasti datan laadun ja kattavuuden parantuessa. Sijoittajat hyödyntävät ympäristötekijöiden arvioinnissa määrällisiä mittareita, laadullista arviointia sekä kansanvälisiä viitekehyksiä ymmärtääkseen sijoituskohteiden suhdetta luontoon ja edistääkseen toiminnalleen asettamia tavoitteita.

Ilmastomittarit: Ilmastoon liittyvät keskeisimmät mittarit ovat pitkälti vakiintuneita ja ne keskittyvät kasvihuonekaasupäästöjen arviointiin. Yleisimmin käytetty perusmittari on hiilidioksidiekvivalentti, jolla eri kasvihuonekaasujen maapalloa lämmittävä vaikutus muunnetaan vertailukelpoiseksi. Päästöt jaotellaan GHG-protokollan mukaisesti suoriin (scope 1) sekä epäsuoriin päästöihin (scope 2 ja 3). Sijoituskohteiden ilmastovaikutuksia kuvataan absoluuttisten päästöjen lisäksi myös erilaisilla intensiteettimittareilla, kuten painotettuna keskimääräisenä päästöintensiteettinä ja rahoitettuina päästöinä, jotka mahdollistavat muun muassa erikokoisten sijoitussalkkujen vertailun keskenään. Nämä mittarit tukevat ilmastotavoitteiden asettamista ja salkun linjaamista Pariisin ilmastosopimuksen mukaiseksi. Mittareiden keskeisimmät rajoitteet liittyvät tyypillisesti scope 3 -datan vaihtelevaan laatuun ja saatavuuteen, jonka seurauksena määrällistä arviointia on hyvä täydentää laadullisella arvioinnilla.

Luontomittarit: Luontoon liittyvät mittarit ovat vasta kehittymässä. Luonnon osalta tarkastelu painottuu usein kahteen toisiaan täydentävään näkökulmaan, eli luontovaikutusten ja luontoriippuvuuksien ympärille. Luontovaikutusten mittaamisessa keskitytään taloudellisen toiminnan luonnolle aiheuttamiin paineisiin eli luontojalanjälkeen. Luontoriippuvuuksien arvioinnissa tarkastellaan tyypillisesti taloudellisen toiminnan riippuvuutta luonnon tarjoamista ekosysteemipalveluista. Edellä mainittuja tekijöitä arvioimalla sijoittajat pyrkivät tunnistamaan taloudellisen toiminnan osa-alueet, joihin liittyy merkittäviä kielteisiä vaikutuksia tai korkeaa riippuvuutta, ja siten potentiaalisesti suurempi riskialtistuma luontoon liittyville riskeille.

Viitekehykset: Sijoittajat hyödyntävät kansainvälisiä viitekehyksiä ja sääntelyä varmistaakseen tiedon vertailukelpoisuuden ja tieteellisen pohjan. Keskeisiä ilmasto- ja luontotyötä ohjaavia viitekehyksiä ovat muun muassa yhtiöiden tieteeseen perustuvaa tavoitteiden asetantaa ohjaava Science Based Target initiative (SBTi), ilmastoraportointia ohjaava Taskforce on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) sekä luontoraportointia ohjaava Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD). Nämä ja muut viitekehykset pyrkivät luomaan perustan sijoitustoiminnan ympäristöön liittyvien tekijöiden läpinäkyvälle raportoinnille ja tavoitteelliselle kehittämiselle.

Sosiaaliset tekijät (S)

Sosiaalisen vastuun huomioimisella sijoitustoiminnassa pyritään varmistamaan, että toiminta kunnioittaa ihmisoikeuksia, edistää hyvinvointia ja tasa-arvoa ja tukee myös laajemmin paikallisia yhteisöjä ja yhteiskuntaa. Sosiaalisen vastuun voidaan ajatella kytkeytyvän myös ympäristövastuuseen, koska ympäristön tilalla on merkitystä ihmisten elinoloille ja hyvinvoinnille.

Vastuullisessa sijoittamisessa kiinnitetään sosiaalisen vastuun osalta yhtiöiden toiminnassa huomiota muun muassa ihmisoikeuksiin, lapsen oikeuksiin, toimitusketjun hallintaan, toimittajien Code of Conduct -toimintaohjeiden olemassaoloon, työturvallisuuteen sekä oikeudenmukaisiin työoloihin. Sosiaalisen vastuun osalta painotetaan yhtiö- ja toimialakohtaisesti olennaisimpia vastuullisuusasioita sekä seurataan niiden osalta kehitystä ja raportointia. Sosiaalisen vastuun teemoja ovat esimerkiksi myös alkuperäkansojen oikeudet, moderni orjuus, oikeudenmukainen ilmastosiirtymä ja konfliktialueet.

Sosiaalisen vastuun osalta kansainvälisiä periaatteita ja/tai sopimuksia ovat muun muassa YK:n Global Compact -periaatteet, YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet, ILO:n keskeiset yleissopimukset, OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille ja YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Sijoittajat seuraavat usein, kuinka linjassa sijoituskohteiden toiminta, kuten ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien kunnioittaminen, on kansainvälisten normien kanssa.

Hyvä hallintotapa (G)

Huomioimalla hyvään hallintotapaan liittyvät tekijät osana sijoitustoimintaa pyritään edistämään läpinäkyvyyttä sekä varmistamaan toiminnan sääntelyn ja kansainvälisten sopimusten mukaisuus. Hyvä hallintotapa liitettynä taloudelliseen vastuuseen liittyy erityisesti yhtiön johtamiseen, valvontaan ja päätöksentekoon. Sijoittajat seuraavat hyvän hallintotavan osalta esimerkiksi hallituksen kokoonpanoa, johon kuuluvat muun muassa jäsenten monimuotoisuus, osaaminen, tausta ja riippumattomuus, sekä toimielinten palkitsemista ja hallintorakennetta. Hallinnon osalta seurataan yhtiön toimintatapoja ja periaatteita sekä sitä, miten niiden toteutumista seurataan ja raportoidaan. Tarkastelun keskiössä ovat yhtiö- ja toimialakohtaisesti olennaiset hallintoon liittyvät vastuullisuustekijät sekä niiden kehityksen seuranta ja raportointi.

Toimialasta riippumatta hyviin hallintotapoihin kuuluu muun muassa eettisten toimintaperiaatteiden, Code of Conduct -toimintaohjeiden ja whistleblower-ilmoituskanavien olemassaolo, tietosuojan ja kyberturvallisuuden valvonta, korruption ja lahjonnan vastaiset toimet sekä verotuksellisten periaatteiden, veroriskien ja sääntelyn noudattamisen valvonta. Myös tekoälyyn ja sen vastuulliseen käyttöön liittyvät periaatteet korostuvat yhä enemmän. Lisäksi oleellista on, miten vastuullisuutta johdetaan ja miten se on jalkautettu yhtiön toimintaan. Vastuullisuuden läpinäkyvyyttä lisäävät selkeä raportointi, olennaiset seurattavat mittarit ja vastuullisuusasioiden sisällyttäminen osaksi palkitsemista. Hyvän hallintotavan osalta voidaan myös seurata kansainvälisten normien rikkomuksia, kuten korruptiota ja kilpailun vääristämistä.

Lähestymistavat vastuulliseen sijoittamiseen

Vastuullista sijoittamista voidaan toteuttaa monilla lähestymistavoilla. Lähestymistapojen soveltuvuus riippuu muun muassa sijoitusvarallisuudesta, sijoitusstrategiasta, aikahorisontista sekä sijoittajan periaatteista ja vaikutusmahdollisuuksista. Eri lähestymistavat suosivat eri omaisuuslajeja ja omistusmuotoja, mutta kaikkia voi tarvittaessa soveltaa ja yhdistää sijoittajan tavoitteiden mukaan. Sijoittaja voi hyödyntää useita lähestymistapoja omassa toiminnassaan.

ESG-integrointi

ESG-integroinnin tavoitteena on sisällyttää olennaiset vastuullisuustekijät taloudellisen tiedon rinnalla sijoitusanalyysiin ja sijoituspäätöksiin. ESG-tekijöiden integroinnilla voidaan vastuullisuuden lisäksi pyrkiä hallitsemaan sijoitussalkun riskikorjattua tuottoa. Hyödyntämällä kestävyystietoa sijoittajien on mahdollista saada kokonaisvaltaisempi kuva yhtiön pitkän aikavälin elinvoimaisuudesta ja resilienssistä muuttuvassa toimintaympäristössä.

Vastuullisuustekijöiden huomioimisen avulla voidaan myös tunnistaa uusia tuottomahdollisuuksia. ESG-integrointi voi toimia ylituoton eli alphan lähteenä tunnistamalla laadukkaita yhtiöitä, joissa on vahvat johtamiskäytännöt ja operatiivinen tehokkuus, mutta joita perinteiset taloudelliset mittarit saattavat aliarvostaa. Painopiste on siirtynyt pelkistä nykyhetken pisteytyksistä "ESG-parantajien" (improvers) tunnistamiseen: esimerkiksi energiaintensiivinen yhtiö, joka investoi hiilidioksidin talteenottoon, voi tarjota suuremman arvonnousun kuin jo valmiiksi vähäpäästöinen teknologiayhtiö.

Vähäpäästöisten yhtiöiden suosiminen voi parantaa riskikorjattua tuottoa vähentämällä altistumista siirtymäriskille, kuten kiristyvälle hiiliverotukselle. Samalla sijoittajien huomio on laajentunut ilmastonmuutoksen hillinnästä siihen sopeutumiseen. Tämä tarkoittaa sijoituksia yhtiöihin, jotka tarjoavat ratkaisuja sään ääri-ilmiöiden aiheuttamien haittojen ehkäisyyn ja lieventämiseen, kuten säänkestävää infrastruktuuria tai älykkäitä vesienhallintajärjestelmiä. Vaikka laajat poissulkemiset voivat rajoittaa sijoitusuniversumia, niin heikoimpien toimijoiden kohdennettu poissulkeminen voi vähentää salkun häntäriskiä ilman, että pitkän aikavälin tuotto-odotus merkittävästi heikkenee.

Vastuullisuustekijöiden analyysi voi auttaa tunnistamaan taloudellisesti olennaisia riskejä, joilla on vaikutusta yhtiön kassavirtaan ja arvostukseen. Esimerkiksi heikolla hallintotavalla voi olla kohonnut riski sisäisiin väärinkäytöksiin, kun taas ympäristöanalyysi voi paljastaa esimerkiksi toimitusketjujen haavoittuvuuden, kuten puolijohdetehtaiden riippuvuuden kuivuudesta kärsivien alueiden vesivaroista tai luontokadon vaikutukset maatalouden raaka-aineiden hintoihin.

Suosiminen

Sijoittaja voi painottaa salkussaan sellaisia sijoituskohteita, joita se arvioi vastuullisiksi. Vastuullisuuden arviointi perustuu ESG-analyysiin, jossa hyödynnetään usein ulkoisia palvelun- ja datantarjoajia. Eri toimijoiden käyttämät menetelmät ja painotukset vaihtelevat, joten ESG-luokitusten välillä voi olla suuria eroja. Sijoittaja voi käyttää suosimisessa myös rajatumpaa vastuullisuusmittaria, esimerkiksi ilmastotavoitteita, päästöintensiteettiä, kestävän kehityksen ratkaisuja tai hyvän hallintotavan kriteerejä. Rahastosijoituksissa tarkastelu kohdistuu yksittäisten yhtiöiden sijaan rahaston vastuullisen sijoittamisen periaatteiden, käytänteiden ja tavoitteiden arviointiin.

Suosiminen voi salkkutasolla johtaa vinoumiin esimerkiksi tiettyihin toimialoihin tai maantieteellisiin alueisiin, mikä voi vaikuttaa hajautukseen. Sijoittaja voi hallita vinoumia yhdistämällä toimialan sisäistä vertailua salkkutason tarkasteluun, esimerkiksi varmistamalla riittävän hajautuksen tai asettamalla rajoja yksittäisten toimialojen painoille.

Yksi yleinen tapa toteuttaa suosimista on best-in-class -lähestymistapa, jossa yhtiöitä vertaillaan niiden omien toimialojen sisällä ja sijoitukset kohdistetaan kunkin toimialan parhaiten suoriutuviin yhtiöihin. Toisaalta sijoittaja voi myös tietoisesti painottaa tiettyjä vastuullisiksi katsomiaan toimialoja, kuten uusiutuvan energian tuotantoa.

Poissulkeminen

Poissulkemisella tarkoitetaan vastuullisen sijoittamisen menetelmää, jossa päätetään olla sijoittamatta tietyn toimialan tai yhtiön arvopapereihin tai luovutaan jo tehdyistä sijoituksista. Käytännössä poissulkemista toteutetaan määrittelemällä valittujen kriteerien perusteella sijoitusuniversumista rajattavat toimialat tai yhtiöt, joihin sijoituksia ei haluta tehdä. Tämän jälkeen sijoitussalkku rakennetaan jäljelle jäävän sijoitusuniversumin pohjalta.

Poissulkemisen perusteet voivat vaihdella sijoittajan ja sijoitusstrategian mukaan. Tavanomaisesti poissulkuja tehdään eettisistä tai taloudellisista syistä. Eettisellä poissululla tarkoitetaan sitä, että sijoittaja välttää aktiivisesti sijoituksia sellaisiin toimialoihin tai yhtiöihin, jotka ovat ristiriidassa sijoittajan omien eettisten periaatteiden kanssa. Esimerkiksi tupakkatuotteita tai kiistanalaisia aseita valmistavat yhtiöt ovat yleisiä esimerkkejä toimialoista, joita voidaan poissulkea sijoitusuniversumista eettisin perustein. Poissulun peruste voi olla myös taloudellinen, jolloin sijoitussalkusta poissuljetaan korkean riskin toimialoja tai yhtiöitä. Sijoittaja voi arvioida tällaiseksi esimerkiksi kansainvälisiä normeja rikkoneen yhtiön, jos sen arvellaan kohtaavan merkittäviä sanktioita tai mainehaittaa, jotka voivat vaikuttaa negatiivisesti sijoituksen arvoon. Myös korkeapäästöisten yhtiöiden poissulkeminen voi eettisen perusteen lisäksi olla taloudellinen, jos esimerkiksi yhtiön riittämättömät siirtymäsuunnitelmat vähähiilisempään talouteen altistavat sen merkittäville siirtymäriskeille.

Poissulkeminen on keskeinen, mutta usein väärinymmärretty vastuullisen sijoittamisen työkalu. Monet sijoittajat toimivat jälkimarkkinoilla, joilla arvopaperien omistus siirtyy sijoittajalta toiselle, joten poissulkupäätöksen suora vaikutus yhtiön toimintaan jää usein rajalliseksi. Jos sijoittajan sijoitustoiminnan tavoitteena on kestävyystavoitteiden edistäminen, poissulkemista voidaan pitää usein viimeisenä keinona vaikuttamistoimenpiteiden jälkeen. Poissulkutoimenpiteisiin voidaan kuitenkin ryhtyä ilman vaikuttamisyritystä, jos poissulun perusteina ovat esimerkiksi eettiset tai riskienhallinnalliset syyt. Koska usein sijoittajalla voi olla samanaikaisesti useita eri tavoitteita sijoitustoiminnalleen, voidaan eri poissulkuperusteita yhdistellä vastaamaan sijoittajan tavoitteita.

Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen

Vaikuttamisella viitataan yleensä sijoituskohteiden kanssa käytävään vuoropuheluun, jonka pyrkimyksenä on edistää ympäristöön, yhteiskuntaan tai hyvään hallintotapaan liittyviä päämääriä. Aktiivisella omistajuudella tarkoitetaan toimintaa, jossa sijoittaja hyödyntää omistajaoikeuksiaan ja omistajaohjauksen keinoja vaikuttaakseen yhtiön toimintaan. Aktiivisen omistajuuden tavoitteena on tukea omistaja-arvon pitkäjänteistä kasvua muun muassa edistämällä vastuullisia toimintatapoja, hyvää hallintotapaa ja kestävää liiketoimintaa.

Vaikuttamisella pyritään edistämään vastuullisuutta ja hallitsemaan riskejä käymällä aktiivista vuoropuhelua yhtiöiden, rahastovarainhoitajien tai muiden sidosryhmien kanssa. Keskeinen vaikuttamisen keino on suoran vuoropuhelun käyminen yhtiön johdon, hallituksen tai muiden edustajien kanssa. Muita keinoja ovat äänioikeuden käyttäminen yhtiökokouksessa, muiden sijoittajien tai yhteistyökumppanien kanssa toteutettava yhteisvaikuttaminen sekä erilaiset vaikuttamisen eskalointitoimenpiteet. Lisäksi sijoittajalla voi olla joissain tilanteissa mahdollisuus osallistua yhtiön toimintaan hallitusjäsenyyden tai osakkeenomistajien nimitystoimikunnan jäsenyyden kautta.

Yhtiökokous on yhtiön ylin päättävä elin, jossa sijoittajat käyttävät päätösvaltaansa yhtiökokouksen toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Usein yhtiökokoukset keskittyvät rutiininomaisiin hallinnollisiin asioihin kuten osingonjakoon tai tilinpäätöksen vahvistamiseen, mutta esimerkiksi tiettyjen esityslistan kohtien kuten hallituksen jäsenen valinnan vastustaminen, voi viestiä yhtiölle, että sijoittaja ei ole tyytyväinen yhtiön toimintatapoihin. Yhtiön hallituksen määrittelemän yhtiökokousagendan lisäksi osakkeenomistajat voivat tuoda yhtiökokoukseen omia ehdotuksiaan. Yleisiä osakkeenomistajien ehdotusten aiheita ovat muun muassa johdon palkitseminen, ilmastotavoitteet sekä toimitusketjujen ihmisoikeusriskit.

Eskaloinnilla tarkoitetaan aiempiin vaikuttamistoimiin nähden tiukempia toimia, joihin voidaan ryhtyä silloin, jos vaikuttaminen ei tuota toivottua tulosta. Parhaassa tapauksessa sijoittajalla on käytössään useita eritasoisia vaikuttamisen keinoja, joiden avulla vaikuttamiskeskustelua voidaan eskaloida portaittain lievemmistä toimista tiukempiin. Eskalointikeinoina voidaan käyttää muun muassa julkista vaikuttamista, kuten yhtiölle osoitettuja

julkisia kirjeitä tai oman ehdotuksen tuomista yhtiökokouksen esityslistalle. Eskalointi voi tarkoittaa myös sijoituksesta luopumista tai poikkeuksellisissa tilanteissa oikeudellisiin toimiin ryhtymistä.

Vaikuttaminen ja yhteistyö ei rajoitu vain sijoituskohteisiin, vaan sitä tapahtuu myös muiden sidosryhmien kanssa. Sijoittajat käyvät vuoropuhelua muun muassa toisten sijoittajien, tutkimuslaitosten, palveluntarjoajien, päättäjien, viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Tavoitteena voi olla esimerkiksi edistää vastuullista sijoittamista tukevia markkinakäytäntöjä tai sääntely-ympäristöä. Yhteisvaikuttamisessa sijoittaja pyrkii hyödyntämään joukkovoimaa aloittamalla vaikuttamisdialogin yhtiöön toisten sijoittajien tai muiden toimijoiden, kuten kansalaisjärjestöjen tai palveluntarjoajien kanssa. Yhteisvaikuttaminen voi olla sijoittajien keskinäistä yhteistyötä, tai se voi perustua aloitteeseen, jossa erillinen taho koordinoi vaikuttamiskeskusteluita ja tarjoaa sijoittajille tukea dialogien käymiseen.

Kansainvälisten normien seuranta

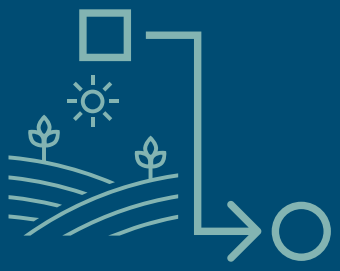

Kansainvälisten normien ja sopimusten noudattaminen muodostaa perustan vastuulliselle liiketoiminnalle. Normien rikkomuksella tarkoitetaan tilannetta, jossa yhtiön toiminta on ristiriidassa yleisesti hyväksyttyjen vastuullisen liiketoiminnan kansainvälisten periaatteiden kanssa. Kansainvälisten normien toteutumista tarkastellaan muun muassa ympäristön, ihmisoikeuksien, työntekijöiden oikeuksien sekä korruption torjunnan näkökulmasta. Keskeisiä kansainvälisiä normeja ja sopimuksia ovat esimerkiksi YK:n Global Compact -aloitteen kymmenen periaatetta, OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet sekä ILO:n työelämän perusperiaatteet ja -oikeudet.

Kansainvälisten normien rikkomuksia voivat olla esimerkiksi lapsi- tai pakkotyövoiman käyttö, työntekijöiden oikeuksien vakavat loukkaukset, korruptio tai vakavat ympäristövahingot. Myös muut yksittäiset tapahtumat, kuten yhtiön toiminnasta johtuvat onnettomuudet voivat johtaa kansainvälisten normien rikkomukseen, jos niistä esimerkiksi aiheutuu vakavia ympäristö- tai terveyshaittoja.

Kansainvälisten normien mukaisen toiminnan seuranta on vastuulliselle sijoittajalle olennainen osa sijoitustoimintaa. Rikkeisiin reagointi tapahtuu usein aktiivisen omistajuuden tai poissulkemisen kautta. Sijoittaja voi aloittaa yhtiön kanssa vaikuttamiskeskustelun, jonka tavoitteena voi olla rikkomuksesta aiheutuvien vahinkojen lieventäminen, tarvittavien korjaavien toimenpiteiden toteuttamisen varmistaminen sekä yhtiön prosessien, valvontamekanismien ja toimintaperiaatteiden kehittäminen siten, että vastaavat rikkomukset eivät toistu. Yhtiön arvopapereiden poissulkeminen sijoitusuniversumista on myös yleinen toimintatapa, johon voidaan ryhtyä esimerkiksi silloin, kun vaikuttamisyritykset eivät tuota toivottua tulosta. Normeja rikkoneet yhtiöt voidaan poissulkea myös eettisistä tai riskienhallintaan liittyvistä syistä.

Teemasijoittaminen

Teemasijoittamisella tarkoitetaan sijoitustoimintaa, joka keskittyy tiettyyn teemaan tai sen taustalla vaikuttavaan pitkän aikavälin megatrendiin. Teemat nousevat usein globaaleista muutoksista, kuten ilmastonmuutoksesta, luonnon monimuotoisuuden heikkenemisestä, väestön ikääntymisestä, teknologisesta murroksesta tai terveydenhuollon tarpeiden kasvusta. Teemasijoittamisessa sijoituskohteet valitaan sen perusteella, miten ne asemoituvat suhteessa teemaan ja hyötyvät sen pitkän aikavälin kehityksestä.

Toisin kuin vaikuttavuussijoittamisessa, teemasijoittamisessa vaikuttavuus ei välttämättä ole erikseen määritelty tai mitattava tavoite, vaan vastuullisuus kytkeytyy teemaattisen painotuksen kautta sijoitusstrategiaan. Sijoittaja pyrkii tunnistamaan toimialoja, teknologioita tai liiketoimintamalleja, joiden odotetaan kasvavan megatrendien vauhdittamina, ja rakentaa sijoitussalkun näiden rakenteellisten muutosten pohjalta.

Esimerkiksi ilmastonmuutokseen liittyvässä teemasijoittamisessa sijoitukset voivat kohdistua uusiutuvan energian hankkeisiin, energiatehokkuutta parantaviin teknologioihin tai vähähiilisiin ratkaisuihin. Myös koulutukseen, terveydenhuoltoon tai digitalisaatioon liittyvät teemat voivat tarjota sijoittajalle pitkäjänteisiä kasvumahdollisuuksia. Teemasijoittaminen yhdistää vastuullisuusnäkökulman markkinalähtöiseen sijoitusajatteluun ja pyrkii hyötymään kestävien megatrendien luomasta arvonmuodostuksesta.

Vaikuttavuus-sijoittaminen

Vaikuttavuussijoittamisella (impact investing) tarkoitetaan sijoittamista, jonka tavoitteena on saavuttaa samanaikaisesti taloudellista tuottoa sekä mitattavaa, myönteistä vaikutusta yhteiskuntaan tai ympäristöön. Sijoittaja ei pyri pelkästään maksimoimaan rahallista tuottoa, vaan asettaa sijoitustoiminnalle myös selkeitä ja ennalta määriteltyjä vaikuttavuustavoitteita. Keskeistä on, että syntyvä vaikutus on tarkoituksellista, mitattavaa ja seurattavaa, ja että vaikuttavuus kehittyy sijoituksen elinkaaren aikana.

Vaikuttavuussijoittamisessa sijoituskohteet valitaan sen perusteella, miten hyvin ne tarjoavat ratkaisuja yhteiskunnallisiin tai ekologisiin haasteisiin, kuten ilmastonmuutoksen hillintään, luonnonvarojen kestävään käyttöön, terveydenhuoltoon tai yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Vaikuttavuuden mittaaminen on keskeinen osa lähestymistapaa, ja sijoittaja seuraa järjestelmällisesti, missä määrin asetetut tavoitteet toteutuvat.

Vaikuttavuussijoittaminen on tuottohakuista sijoitustoimintaa, eikä sitä tule sekoittaa hyväntekeväisyyteen. Taloudellinen kannattavuus ja vaikuttavuus nähdään toisiaan tukevina tekijöinä: pitkäjänteinen ja mitattava positiivinen vaikutus luo edellytyksiä myös kestävälle taloudelliselle arvonluonnille.

Erilaiset sijoittajat

Sijoittajien lähestymistavat, rajoitteet ja mahdollisuudet vastuullisuuteen vaihtelevat merkittävästi. Erot johtuvat muun muassa sijoittajan roolista ja asemasta, mandaatista, sijoitusvarallisuudesta, aikahorisontista, sääntelystä sekä asiakkaiden tai muiden sidosryhmien odotuksista. Esitetyt kuvaukset havainnollistavat yleisiä piirteitä erityyppisistä sijoittajista ja organisaatioista. Käytännössä yksittäisen sijoittajan toimintatavat voivat poiketa esitetyistä kuvauksista.

Omistajat (asset owners)

Esim. eläkeyhtiöt ja vakuutusyhtiöt

Sijoitusvarojen omistajilla viitataan sellaisiin institutionaalisiin sijoittajiin, jotka sijoittavat omia varojaan tai hallinnoivat niitä edunsaajiensa puolesta. Tällaiset sijoittajat ovat sijoitusketjun alkupäässä, joten niillä on keskeinen rooli koko sijoitusketjun vastuullisuuden edistämisessä. Sijoitusvarojen omistajien vastuullisuuden tavoitteet, politiikat ja kriteerit ohjaavat varainhoitajien toimintaa. Suorissa sijoituksissa omistajien vastuullisperiaatteet ja -toimet kohdistuvat suoraan sijoituskohteisiin.

Tavoitteet

- Pitkän aikavälin vakaa tuotto velvoitteiden kattamiseksi
- Systemaattinen vastuullisuusriskien (muun muassa ilmasto ja sosiaalinen vakaus) hallinta
- Yhteiskunnallinen hyväksyttävyys ja luottamus

Rajoitteet

- Huolellisuusvelvoitteesta ja sääntelystä nousevat rajoitukset (esimerkiksi vakavaraisuusrajoitukset)
- Poliittinen ja julkinen valvonta
- Hidas reaktiokyky suurissa organisaatioissa

Varainhoitajat (asset managers)

Rahastonhoitajat, varainhoitajat

Varainhoitajat toteuttavat vastuullista sijoittamista asiakkaidensa (omistajien) mandaatin puitteissa. Vastuullisuus näkyy ennen kaikkea vastuullisuusteemojen integrointina sijoitusprosesseihin, aktiivisena omistajuutena sekä raportointina ja läpinäkyvyytenä.

Tavoitteet

- Kilpailukykyinen riskikorjattu tuotto
- Asiakasvaatimuksiin vastaaminen (esimerkiksi tuotteen vastuullisuusluokitus, ilmastotavoitteet)
- Vastuullisuusriskien hallinta osana sijoitusprosessia

Rajoitteet

- Rajallinen päätösvalta johtuen asiakkaiden asettamista rajoituksista
- Sijoitusstrategiasta riippuva vaikutusmahdollisuus
- Tarve standardoidulle, raportoitavalle ESG-datalle

Säätiöt ja family officet

Säätiöiden ja family officeiden lähestymistapa vastuullisuuteen on usein arvopohjainen ja joustava. Nämä sijoittajat voivat toiminnassaan yhdistää sijoittamisen, vaikuttavuuden ja toimia pitkäjänteisinä “kärsivällisen pääoman” tarjoajina.

Tavoitteet

- Varallisuuden säilyttäminen yli sukupolvien
- Pitkäjänteinen omistushorisontti
- Arvopohjainen sijoittaminen
- Vaikuttavuus ja positiivinen yhteiskunnallinen jälki

Rajoitteet

- Usein hajautetut päätöksentekomallit (sukupolvet, hallintoneuvostot)
- Rajallisemmat resurssit due diligence -työhön, raportointiin ja mittaamiseen
- Vähemmän standardoitu lähestymistapa

Julkisyhteisöt

Valtiot, kunnat, julkiset eläkerahastot

Julkisyhteisöille vastuullinen sijoittaminen on usein sidoksissa poliittisiin tavoitteisiin, kuten ilmastostrategioihin, työllisyyteen ja alueelliseen kehitykseen. Vastuullisuus nähdään osana riskienhallintaa ja julkisuuskuvaa.

Tavoitteet
• Pitkän aikavälin taloudellinen vakaus • Yhteiskunnalliset ja ympäristöön liittyvät tavoitteet • Läpinäkyvyys ja legitimiteetti
Rajoitteet
• Poliittinen ohjaus ja vastakkainasettelut • Sääntely ja julkinen tarkastelu • Rajallinen riskinottohalu

Yksityiset sijoittajat

Yksityissijoittajien vastuullisuuskäyttäytyminen voi näkyä tuotevalinnoissa esimerkiksi vastuullisena markkinoitujen rahastojen, kohteiden poissulkemisen ja teemasijoittamisen kautta. Perustelut vastuulliselle sijoittamiselle vaihtelevat arvoista tuotto-odotuksiin.

Tavoitteet
• Henkilökohtaisten arvojen huomioiminen sijoittamisessa • Kilpailukykyinen tuotto • Helposti lähestyttävät ja ymmärrettävät ratkaisut
Rajoitteet
• Rajallinen vaikuttamismahdollisuus • Riippuvuus tarjolla olevista tuotteista • ESG-tiedon ja terminologian monimutkaisuus

Omaisuuslajit

Eri omaisuuslajit tarjoavat sijoittajalle erilaisia keinoja huomioida vastuullisuustekijöitä. Listatuissa sijoituksissa on usein kattavasti vastuullisuusdataa ja hyvä läpinäkyvyys. Likvidit markkinat mahdollistavat tarvittaessa sijoituskohteiden poissulkemisen ja myymisen. Toisaalta sijoittajan omistusosuus ja siten vaikutusvalta yksittäisiin kohteisiin voi olla rajallista. Listaamattomissa sijoituksissa taas sijoittajalla on tyypillisesti hyvät vaikutusmahdollisuudet, mutta vastuullisuusdatan saatavuus voi olla haastavaa. Toisaalta sijoitusten heikompi likviditeetti rajoittaa mahdollisuuksia luopua kohteista nopeasti, mikä korostaa huolellisen kohdevalinnan, ennakoivan analyysin ja omistusaikaisen vaikuttamisen merkitystä. Tässä luvussa tarkastellaan keskeisiä omaisuuslajeja ja kuvataan, miten niiden erityispiirteet vaikuttavat vastuullisen sijoittamisen toteuttamiseen.

Listatut osakkeet

Listatuissa osakesijoituksissa vastuullinen sijoittaminen perustuu erityisesti kestävyystekijöiden integrointiin sijoitusanalyysiin, sijoitusvalintoihin sekä aktiiviseen omistajuuteen. Likvidit markkinat, laaja sijoitusuniversumi sekä kattava ESG-data mahdollistavat erilaisten vastuullisuuslähestymistapojen soveltamisen systemaattisesti osana salkunhallintaa.

Analyysi ja riskienhallinta

Eri omaisuuslajeista listatuista osakkeista on tarjolla usein kaikista kattavinta vastuullisuusdataa. Sijoituskohteiden vastuullisuuskehitystä seurataan säännöllisesti sekä kvantitatiivisten mittareiden että laadullisen arvioinnin avulla. ESG-tekijät voidaan sisällyttää osaksi fundamenttianalyysia arvostusmallien hienosäätämiseksi. Vastuullisuustekijät vaikuttavat arvioon yhtiön pitkän aikavälin arvonluontikyvystä. ESG-tekijät voivat vaikuttaa yhtiön arvonmääritykseen esimerkiksi nostamalla pääoman kustannusta (WACC) tai muuttamalla oletuksia pitkän aikavälin kasvusta (terminaalikasvu). Arviot voivat perustua esimerkiksi yhtiön altistumiseen hiilisääntelylle, sen kykyyn hyödyntää teknologiaa vastuullisesti tai henkilöstöön liittyviin tekijöihin. Pitkän aikavälin arvioita voidaan toteuttaa myös erilaisten skenaarioanalyysien avulla.

Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen

Listatuissa osakkeissa keskeinen vastuullisen sijoittamisen keino on aktiivinen omistajuus. Sijoittajat käyttävät äänioikeuksiaan yhtiökokouksissa, käyvät vuoropuhelua yhtiön kanssa ja osallistuvat yhteistyöhankkeisiin muiden sijoittajien kanssa.

Sijoitukset kestäviin ratkaisuihin

Kestävän kehityksen ratkaisut keskittyvät kestävyyssiirtymän ajureihin, kuten uusiutuvaan energiaan, kiertotalouteen, vesiteknologiaan tai luontopohjaisiin ratkaisuihin. Sijoituskohteet valitaan niiden tarjoamien ratkaisujen ja mahdollisen positiivisen yhteiskunnallisen vaikutuksen perusteella, usein suhteessa kansainvälisiin viitekehyksiin, kuten YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (SDG).

Listatut yrityslainat

Listatuissa yrityslainoissa vastuullinen sijoittaminen kytkeytyy erityisesti luottoriskin arviointiin, instrumenttikohtaisiin ominaisuuksiin sekä yhtiön kanssa käytävään vuoropuheluun.

Analyysi ja riskienhallinta

ESG-tekijät huomioidaan osana liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuden arviointia. Vastuullisuustekijät voivat vaikuttaa luottoriskimarginaaleihin (spread), rahoituksen saatavuuteen ja maksukyvyttömyyden todennäköisyyteen. Arviointi kattaa esimerkiksi liiketoimintamallin kestävyyden, sääntelyympäristön muutokset sekä hallintotapaan liittyvät riskit.

Vaikuttaminen

Sijoittajat voivat käydä aktiivista vuoropuhelua yhtiöiden kanssa vastuullisuuskäytäntöjen kehittämiseksi, vaikka velkasijoittajan vaikutusvalta on tyypillisesti epäsuorempi kuin osakesijoittajalla. Lisäksi sijoittajat voivat toimia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa edistääkseen markkinakäytäntöjen, standardien ja läpinäkyvyyden kehittymistä.

Temaattiset instrumentit

Sijoittaja voi edistää vastuullisuutta valitsemalla kestävyysteemaisia joukkovelkakirjalainoja, kuten vihreitä (green bonds), sosiaalisia (social bonds) tai vastuullisuustavoitteisiin sidottuja lainoja (sustainability-linked bonds, SLB). Näissä instrumenteissa varojen käyttö tai lainan ehdot on sidottu ennalta määriteltyihin kestävyystavoitteisiin, mikä ohjaa pääomaa kestävämpiin kohteisiin.

Valtiolainat

Valtionlainoissa vastuullinen sijoittaminen keskittyy erityisesti maiden rakenteellisiin tekijöihin, institutionaaliseen laatuun sekä pitkän aikavälin taloudelliseen kestävyyteen.

Analyysi ja riskienhallinta

Valtionlainoissa analysoidaan muun muassa maan instituutioiden vahvuutta, sosiaalista vakautta ja ilmastoresilienssiä esimerkiksi energiainfrastruktuurin, fyysisten ilmastoriskien, väestökehityksen, poliittisten riskien sekä julkisen sektorin tehokkuuden ja instituutioiden luotettavuuden avulla. Näillä tekijöillä on keskeinen vaikutus myös talouskasvun edellytyksiin ja julkistalouden vakauteen. Valtion kehitysvaihe on oleellista huomioida, sillä valtioiden mahdollisuudet ja vastuut esimerkiksi ilmastosiirtymässä eroavat suuresti toisistaan.

Vaikuttaminen

Vaikuttamisen keinot ja mahdollisuudet valtionlainasijoituksissa ovat usein rajallisempia verrattuna siihen, että sijoituskohteena on yritys. Vaikuttaminen valtiotason toimijoihin tapahtuu vuoropuhelulla muun muassa valtionvarainministeriöiden, keskuspankkien tai kansainvälisten instituutioiden kanssa joko suoraan tai esimerkiksi kansainvälisen yhteistyön kautta.

Temaattiset instrumentit

Myös valtiot laskevat liikkeeseen kestävyysteemaisia lainoja, kuten vihreitä ja sosiaalisia joukkovelkakirjalainoja. Nämä instrumentit lisäävät läpinäkyvyyttä ja mahdollistavat pääoman kohdentamisen kestävyyttä edistäviin tarkoituksiin.

Pääomasijoitukset (private equity)

Vastuullisen sijoittamisen viitekehykset ovat hyvin hyödynnettävissä listaamattomissa osakesijoituksissa (private equity), koska sijoitukset perustuvat aktiiviseen omistajuuteen sekä tiiviiseen yhteistyöhön sijoituskohteiden johdon kanssa. Pääomasijoittamisessa sijoittajalla on tyypillisesti merkittävä vaikutusvalta kohdeyhtiöihin, mikä mahdollistaa vastuullisuustekijöiden järjestelmällisen huomioimisen ja kehittämisen osana liiketoimintaa.

Vastuullinen sijoittaminen tukee riskienhallintaa ja operatiivista kehitystä sekä vahvistaa kohdeyhtiöiden arvoa pitkällä aikavälillä. Hyvin johdettu vastuullisuustyö parantaa yhtiöiden houkuttelevuutta myös irtaantumisvaiheessa, koska se lisää läpinäkyvyyttä, vähentää kohteeseen liittyviä epävarmuuksia ja osoittaa, että yhtiötä on johdettu ammattimaisesti ja kestävästi.

Analyysi ja due diligence

Vastuullinen sijoittaminen alkaa jo sijoituskohteiden seulonnasta, jossa potentiaalisia sijoituksia arvioidaan vastuullisuuskriteerien perusteella. Tavoitteena on tunnistaa olennaiset riskit, kuten ihmisoikeuksiin, ympäristövaikutuksiin tai liiketoiminnan eettisyyteen liittyvät kysymykset, sekä tarvittaessa rajata pois toimialoja tai yhtiöitä, jotka eivät täytä sijoittajan vastuullisuusperiaatteita. Due diligence -vaiheessa vastuullisuustekijät analysoidaan syvällisemmin, mukaan lukien mahdolliset historialliset haasteet ja tulevaisuuden riskit, kuten ilmastonmuutokseen liittyvät siirtymäriskit.

Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen

Sijoituspäätöksen jälkeen vastuullisuushavainnot kytketään osaksi omistajastrategiaa. Omistusaikana sijoittaja työskentelee aktiivisesti kohdeyhtiöiden johdon kanssa vastuullisuustavoitteiden määrittelemiseksi, toimenpiteiden toteuttamiseksi ja kehityksen seuraamiseksi. Tämä voi sisältää esimerkiksi vastuullisuuspolitiikkojen laatimisen, vastuiden määrittelyä, mittareiden käyttöönottoa sekä hallituksen roolin vahvistamista vastuullisuussuunnitelman valvonnassa. Kehitystä seurataan säännöllisesti, ja tuloksista raportoidaan sijoittajille.

Listaamattomat velkasijoitukset (private debt)

Private debt -sijoituksissa vastuullinen sijoittaminen keskittyy erityisesti kestävyysriskien hallintaan, lainanantajan vaikuttamismahdollisuuksiin sekä pitkän aikavälin luottokelpoisuuden turvaamiseen. Vaikka private debt -sijoittaja ei tyypillisesti osallistu kohdeyhtiöiden omistukseen, tarjoavat lainamarkkinat useita keinoja ohjata yhtiöitä vastuullisempaan toimintaan ja kytkeä vastuullisuustekijät suoraan sijoituksen riski-tuottoprofiiliin. Pitkällä aikavälillä vastuullinen sijoittaminen private debt -sijoituksissa tukee luottosalkun vakautta, vähentää negatiivisten epävarmuuksien riskiä ja vahvistaa sijoitusten riskikorjattua tuottoa.

Analyysi ja due diligence

Vastuullinen sijoittaminen alkaa jo sijoituskohteiden seulonnasta ja due diligence -vaiheesta, jossa arvioidaan olennaiset ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintotapaan liittyvät riskit. Tavoitteena on tunnistaa tekijät, jotka voivat heikentää lainan takaisinmaksukykyä tai aiheuttaa taloudellisia, operatiivisia tai maineeseen kohdistuvia riskejä. Arviointi kattaa muun muassa liiketoimintamallin kestävyyden, sääntely- ja vastuullisuusriskit, ilmastoon liittyvät fyysiset ja siirtymäriskit sekä yhtiön hallintorakenteet ja raportointikäytännöt.

Lainaehdot

Private debt -sijoituksissa vastuullisuus kytkeytyy usein lainaehtoihin ja rahoitusrakenteeseen. Vastuullisuustekijöitä voidaan huomioida lainasopimuksissa esimerkiksi kovenanttien, raportointivaatimusten tai kestävyyteen sidottujen hinnoittelumekanismien kautta. Yhä useammin lainojen korkoehtoja sidotaan ennalta määriteltyihin vastuullisuustavoitteisiin, mikä luo taloudellisen kannustimen parantaa suoritusta vastuullisuusnäkökulmasta ja tukee konkreettisia muutoksia yhtiön toiminnassa.

Vaikuttaminen ja seuranta

Sijoituksen elinkaaren aikana keskeistä on jatkuva seuranta ja vuoropuhelu kohdeyhtiön kanssa. Private debt -sijoittajat seuraavat vastuullisuusmittareita osana luottoriskin hallintaa ja voivat edellyttää säännöllistä raportointia vastuullisuusteemoista. Vaikka vaikutusvalta on epäsuorempaa kuin omistajuuteen perustuvissa sijoituksissa, tarjoaa aktiivinen ja järjestelmällinen ohjaus tehokkaan tavan hallita riskejä ja edistää kestävää arvonluontia.

Infrastruktuurisijoittaminen

Infrastruktuurisijoitukset soveltuvat luontevasti vastuulliseen sijoittamiseen, koska ne ovat pitkäaikaisia, yhteiskunnan kannalta välttämättömiin palveluihin kohdistuvia sijoituksia ja niillä on merkittävä rooli globaalien kestävyyshaasteiden ratkaisemisessa. Esimerkiksi energia-, liikenne- ja digitaaliset infrastruktuurihankkeet voivat edistää ilmastotavoitteita ja tukea siirtymää kohti vähähiilistä taloutta Pariisin ilmastosopimuksen mukaisesti. Toisaalta infrastruktuurihankkeiden maankäytöllä on suoria vaikutuksia paikallisiin elinympäristöihin ja asukkaisiin. Vastuullisuutta tulisi tarkastella systemaattisesti koko sijoitusten elinkaari huomioiden.

Pitkällä aikavälillä vastuullisuustekijöiden huomioiminen infrastruktuurisijoittamisessa tukee riskienhallintaa, parantaa omaisuuserien kestävyyttä ja ennakoitavuutta sekä vahvistaa niiden arvoa irtaantumisvaiheessa. Hyvin hoidettu vastuullisuustyö lisää sijoituskohteiden houkuttelevuutta osoittamalla, että kohteita on johdettu järjestelmällisesti, läpinäkyvästi ja kestävien periaatteiden mukaisesti.

Analyysi ja due diligence

Vastuullinen infrastruktuurisijoittaminen alkaa jo ennen sijoituspäätöstä. Sijoituskohteita arvioidaan vastuullisuusnäkökulmasta tavoitteena tunnistaa, liittyykö hankkeeseen olennaisia ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen tai hyvään hallintotapaan liittyviä riskejä, jotka voisivat estää sijoituksen. Due diligence -vaiheessa vastuullisuustekijöitä tarkastellaan kattavasti koko omaisuuden elinkaaren osalta, mukaan lukien kehitys-, rakennus-, käyttö- ja mahdollinen irtaantumisvaihe sekä lähiyhteisöihin ja -ympäristöön sekä koko arvoketjuun kohdistuvat vaikutukset. Lupaprosessit, sidosryhmäsuhteet ja hankkeen sosiaalinen hyväksyttävyys vaativat erityistä huomiota.

Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen

Sijoituspäätöksen jälkeen vastuullinen sijoittaminen perustuu aktiiviseen omistajuuteen ja jatkuvaan seurantaan. Sijoittaja työskentelee yhdessä kohdeyhtiön tai operaattorin kanssa kestävyysriskien hallitsemiseksi, vastuullisuustavoitteiden asettamiseksi ja suorituksen mittaamiseksi. Tähän voi sisältyä esimerkiksi päästöjen vähentämiseen, resurssitehokkuuteen, työturvallisuuteen tai sidosryhmävuoropuheluun liittyviä toimenpiteitä. ESG-vastuut ja raportointikäytännöt määritellään selkeästi, ja kehityksestä raportoidaan sijoittajille sekä viranomaisille.

Kiinteistösijoittaminen

Kiinteistösijoituksissa vastuullinen sijoittaminen on keskeinen osa arvonluontia, koska kiinteistöt ovat tyypillisesti pitkäaikaisia sijoituksia ja sidoksissa paikalliseen toimintaympäristöön. Monet vastuullisuuskysymykset, kuten energiatehokkuus, ilmastoriskit, maankäyttö, lainsäädäntövaatimukset ja yhteisösuhteet, konkretisoituvat kiinteistöissä suoraan ja vaikuttavat sekä sijoitusten arvoon että ympäröivään yhteiskuntaan.

Pitkällä aikavälillä vastuullinen kiinteistösijoittaminen tukee riskienhallintaa, parantaa kiinteistöjen houkuttelevuutta ja vähentää vajaakäytön sekä sääntelyyn liittyvien arvonmenetysten riskiä. Hyvin johdettu vastuullisuustyö vahvistaa kiinteistön arvoa ja kilpailukykyä myös myynti- ja irtaantumisvaiheessa.

Analyysi ja due diligence

Vastuullinen sijoittaminen alkaa jo sijoituskohteiden tunnistamisvaiheessa, jolloin mahdollisia vakavia kestävyysriskejä arvioidaan alustavasti. Tällaiset riskit voivat olla esimerkiksi maaperän pilaantumiseen liittyvät riskit, merkittävät sääntelyyn liittyvät epävarmuudet tai tietyt toimialat, joihin liittyy kohonneita kestävyysriskejä. Due diligence -vaiheessa vastuullisuustekijöitä, mukaan lukien rakennuksen energiatehokkuutta, fyysisiä ilmastoriskejä, paikallisen infrastruktuurin laatua sekä mahdollisuuksia parantaa kohteen ympäristö- ja sosiaalista suorituskykyä, tarkastellaan kattavammin. Arvioinnissa huomioidaan myös suunniteltujen parannusten kustannukset ja vaikutus kiinteistön arvoon.

Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen

Omistusvaiheessa vastuullinen sijoittaminen perustuu aktiiviseen hallinnointiin, selkeisiin tavoitteisiin ja jatkuvaan seurantaan. Kiinteistökohtaiset kehitys-suunnitelmat, energian ja veden käytön vähentämistavoitteet sekä päästöjen seuranta ovat keskeisiä käytäntöjä. Raportointi ja läpinäkyvyys korostuvat, ja kiinteistöjen vastuullisuutta mitataan usein kansainvälisten viitekehysten ja sertifiointien avulla. Lisäksi ulkoisten kiinteistönhoitajien ja vuokralaisten kanssa tehtävä yhteistyö on olennaista vastuullisuustavoitteiden saavuttamiseksi.

Hedge-rahastosijoitukset

Hedge-rahastosijoituksissa vastuullinen sijoittaminen korostaa erityisesti kestävyysriskien integrointia sijoitusprosesseihin, hyvää hallintotapaa sekä rahaston toimintatapojen läpinäkyvyyttä. Hedge-rahastojen strategiat ovat usein likvidejä, instrumenttipohjaisia ja niiden sijoitushorisontti on tavallisesti suhteellisen lyhyt, mikä edellyttää vastuullisuuden tarkastelua ensisijaisesti riskienhallinnan ja sijoitusprosessin näkökulmasta. Hedge-rahastosijoituksissa vastuullisuus nähdään olennaisena osana ammattimaista salkunhoitoa, riskienhallintaa ja hyvää hallintotapaa.

Analyysi ja due diligence

Vastuullinen hedge-rahastosijoittaminen alkaa rahastojen valinta- ja arviointivaiheessa. Sijoittajat arvioivat rahastonhoitajan vastuullisuuspolitiikkoja, hallintorakenteita, kannustinjärjestelmiä ja riskienhallinta-käytäntöjä sekä sitä, miten vastuullisuustekijät huomioidaan osana sijoituspäätöksentekoa. Erityisesti hallintotapaan liittyvät tekijät, kuten läpinäkyvä raportointi, eturistiriitojen hallinta ja sääntelyn noudattaminen, ovat sijoittajille olennaisia.

Vastuullisuustekijöiden sisällyttäminen voi toteutua eri tavoin rahaston strategiasta riippuen. Fundamenttivetoisissa strategioissa vastuullisuustekijöitä voidaan hyödyntää yhtiö- ja toimialariskien arvioinnissa, kun taas kvantitatiivisissa strategioissa kestävyysdataa voidaan käyttää osana riskimalleja tai signaalikehitystä. Lisäksi rahastot voivat noudattaa poissulkemista, normipohjaisia rajoituksia tai asiakaskohtaisia vastuullisuuskriteerejä, jotka vaikuttavat sijoitusuniversumiin.

Vaikuttaminen ja seuranta

Omistusaikana vastuullinen sijoittaminen hedge-rahastoissa painottuu jatkuvaan seurantaan ja raportointiin. Säännöllinen vastuullisuusraportointi tukee rahaston riskiprofiilin ja toiminnan ymmärtämistä. Vaikka rahastojen suora vaikuttaminen kohdeyhtiöihin on usein rajallista, vastuullisuus tukee pitkällä aikavälillä vakautta, riskikorjattuja tuottoja ja sijoittajien luottamusta.

Sijoitustavat

Omaisuuslajin lisäksi myös valitulla sijoitustavalla, kuten omistusmuodolla ja sijoitusstrategialla, on vaikutusta vastuullisen sijoittamisen toteuttamiseen. Tässä osiossa tarkastelu rajataan näistä omistusmuodon osalta suoriin ja rahastosijoituksiin sekä strategian osalta aktiivisen ja passiivisen salkunhoidon keskeisiin piirteisiin vastuullisuuden näkökulmasta. Sijoittaja voi omistaa ja valita kohteet joko suoraan tai epäsuorasti rahastojen kautta. Aktiivinen salkunhoito perustuu kohteiden analyysiin ja valintaan, passiivisessa sijoittamisessa puolestaan pyritään seuraamaan indeksiä mahdollisimman tarkasti. Käytännössä salkunhoidossa on kuitenkin usein piirteitä molemmista lähestymistavoista.

Suorat sijoitukset

Suorissa sijoituksissa sijoittajalla on tyypillisesti merkittävä päätösvalta ja suora omistajasuhde kohteeseen. Sijoittaja voi huomioida vastuullisuustekijöitä suoraan sijoituspäätöksissä, kohdevalinnassa sekä omistajaohjauksessa. Tämä edellyttää kuitenkin tarpeeksi resursseja sekä kohde- ja toimialaosaamista.

Vastuullisuus näkyy jo kohdevalinnassa, jossa arvioidaan olennaiset ESG-riskit sekä mahdollisuudet ja kehityspotentiaali. Arvioinnissa hyödynnetään esimerkiksi yrityskohtaisia analyysejä, ESG-dataa, due diligence -prosesseja sekä vuoropuhelua kohdeyhtiöiden kanssa. Omistusaikana voidaan, omaisuuslajista ja sijoitustavasta riippuen, vaikuttaa sijoituskohteeseen yksin tai yhdessä muiden sijoittajien kanssa, asettaa konkreettisia vastuullisuustavoitteita sekä osallistua yhtiökokouksiin tai hallitustyöskentelyyn. Lisäksi sijoittaja seuraa säännöllisesti kohteiden vastuullisuuskehitystä ja reagoi tarvittaessa esimerkiksi vaikuttamalla tai luopumalla sijoituksesta.

Rahastosijoitukset

Epäsuorissa sijoituksissa varat allokoidaan usein rahastojen kautta. Rahastoja on tarjolla hyvin monenlaisia eri omaisuuslajeissa, ja ne voivat sisältää suoria sijoituksia tai toisia rahastoja (rahastojen rahastot). Rahaston strategiassa voidaan myös erityisesti painottaa jotain vastuullisuuden lähestymistapaa ja kestävyysteemaa.

Rahastosijoituksissa vastuullinen sijoittaminen toteutuu rahastorakenteen ja salkunhoitajan toimintatapojen kautta. Sijoittaja ei vaikuta yksittäisiin kohteisiin suoraan, vaan ohjaa vastuullisuutta rahastovalinnan, seurannan, mandaattien, sijoituspolitiikkojen, raportointivaatimusten ja rahastovarainhoitajan kanssa tehtävän vuoropuhelun avulla. Ennen sijoituspäätöstä tehtävä huolellinen due diligence sekä sijoituksen aikainen seuranta ja vuoropuhelu rahastovarainhoitajan kanssa edistävät sijoittajan omien vastuullisuusperiaatteiden toteutumista.

Sijoittaja arvioi vastuullisuutta erityisesti rahastovarainhoitajan osaamisen, läpinäkyvyyden ja sitoutumisen perusteella. Sijoitusprosessi alkaa kohderahastojen vastuullisuuskäytäntöjen arvioinnilla. Tarkastelun kohteena ovat muun muassa rahastonhoitajien vastuullisuuspolitiikat, vastuullisuusriskien integrointi sijoituspäätöksiin sekä raportoinnin läpinäkyvyys. Lisäksi arvioidaan omaisuuslajikohtaiset erot huomioiden noudattavatko esimerkiksi rahastot kansainvälisiä normeja ja mahdollisia poissulku- tai rajoituskriteerejä. Rahastonhoitajia arvioidessa keskeistä on varmistaa, että vastuullisuus on osa sijoitusprosessia eikä vain periaatetason sitoumus. Tietoa kerätään muun muassa due diligence -kyselyjen, haastattelujen ja analyysien avulla.

Omistusaikana vastuullisuus korostuu rahastojen jatkuvassa seurannassa ja raportoinnissa. Sijoittaja analysoi säännöllisesti kohderahastojen ESG-kehitystä ja varmistaa rahastovarainhoitajilta, että ne toimivat sovittujen periaatteiden mukaisesti. Allokaatiopäätökset sekä rahastovarainhoitajien kanssa käyty aktiivinen vuoropuhelu ovat ensisijaisia vaikuttamiskeinoja.

Aktiivinen salkunhoito

Aktiivisessa sijoittamisessa vastuullisuus on osa päätöksentekoa ja analyysiä, eikä siis rajoitu vain tiettyjen ennalta määrättyjen vastuullisuuskriteerien perusteella tehtävään tarkasteluun. Vastuullisuustekijöitä arvioidaan tapauskohtaisesti osana yhtiöiden tai sijoituskohteiden taloudellista analyysiä, ja ne voivat vaikuttaa arvostukseen, tuotto-odotuksiin ja riskienhallintaan. Aktiivinen salkunhoito mahdollistaa myös laajat aktiivisen omistajuuden ja vaikuttamisen keinot, kuten yhtiöiden kanssa käytävän vuoropuhelun, yhtiökokouksissa äänestämisen ja vastuullisuuskysymysten edistämisen. Tämä lähestymistapa tarjoaa enemmän joustavuutta, mutta edellyttää enemmän resursseja ja tapauskohtaista analyysiä.

Passiiviset ESG-indeksit

Passiivisessa sijoittamisessa vastuullisuus perustuu tyypillisesti ESG-indekseihin, jotka rajoittavat ja painottavat sijoituskohteita ennalta määriteltyjen vastuullisuuskriteerien perusteella. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi poissulkemisia, normipohjaisia kriteereitä tai ylipainotuksia yhtiöihin, joilla on korkea ESG-luokitus. ESG-indeksit tarjoavat sijoittajalle läpinäkyvän, kustannustehokkaan ja helposti skaalautuvan tavan huomioida vastuullisuus osana salkkua. Vaikka yksittäisten sijoitusten painotukseen ei tavallisesti tehdä aktiivisia valintoja, vastuullisuus toteutuu sääntöihin perustuvan rakenteen kautta. Passiivinen ESG-sijoittaminen soveltuu erityisesti sijoittajille, jotka painottavat kustannustehokkuutta ja laajaa hajautusta.

Vastuullisen sijoittamisen periaatteiden laatiminen

Vastuullisen sijoittamisen periaatteiden tarkoituksena on kuvata, mitä vastuullisuus tarkoittaa ja miten sitä toteutetaan sijoitustoiminnassa. Periaatteet toimivat ohjaavana dokumentaationa. Vastuullisen sijoittamisen periaatteiden laatimiseen ei ole yhtä vakiintunutta tapaa, vaan niiden laajuus ja muoto määräytyvät sijoittajan tarpeiden mukaan.

Sijoitustoiminnan vastuullisen sijoittamisen periaatteita voidaan kuvata sijoitusstrategiassa omana osiona tai laatimalla erilliset vastuullisen sijoittamisen periaatteet tai politiikan. Periaatteet toimivat ohjaavana dokumentaationa, joka on sisällöltään tiivis, mutta oleelliset asiat kattava. Niiden valmistelussa voidaan hyödyntää sisäisiä ja ulkoisia sidosryhmiä ajatusten, näkökulmien ja teemojen kartoittamiseen.

Vastuullisen sijoittamisen periaatteet voivat sisältää esimerkiksi seuraavia asioita:

1. Johdanto
   - Kuvaus vastuullisesta sijoittamisesta; mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa sijoittajalle, miksi vastuullista sijoittamista toteutetaan ja mitä vastuullisella sijoittamisella tavoitellaan.
   - Vastuullisuusteemat; sijoittajalle olennaisten kestävyys- tai vastuullisuusteemojen kuvaaminen ja näiden oleellisuuden perustelu. Apuna voi hyödyntää esimerkiksi kaksoisolennaisuusanalyysiä.

2. Lähestymistavat
   - Käytössä olevien vastuullisen sijoittamisen lähestymistapojen kuvaus ja toteuttaminen käytännössä eri omaisuuslajeissa.
   - Lähestymistavat voidaan kuvata sekä tekstimuodossa että esimerkiksi taulukkomuodossa, jossa omaisuuslaji on kuvattu vaaka-akselilla ja vastuullisen sijoittamisen lähestymistapa pystyakselilla.
   - Jos periaatteet koskevat vain osaa sijoitustoiminnasta, tehty rajaus ja perustelut on hyvä kertoa. Periaatteiden soveltaminen ja valitut lähestymistavat voivat vaihdella omaisuuslajista ja sijoitustavasta riippuen.

3. Tavoitteet, organisointi ja raportointi
   - Vastuullisuustavoitteiden asettaminen; onko vastuulliseen sijoittamiseen määrällistä tai laadullista tavoitteita lyhyelle, keskipitkälle tai pitkälle aikavälille.
   - Vastuullisuuden organisoituminen; miten ja ketkä vastaavat vastuullisen sijoittamisen periaatteiden hyväksynnästä, jalkauttamisesta, toteuttamisesta, valvonnasta ja kehittämisestä.
   - Vastuullisuusraportointi; miten vastuullisen sijoittamisen periaatteiden toteutumisesta raportoidaan ja kuinka usein.

Miten kehittää vastuullisuustyötä?

Vastuullisen sijoittamisen periaatteiden laatiminen on hyvä lähtökohta vastuullisuustyöhön. Niiden tueksi voidaan laatia myös muita sijoitustoimintaa ohjaavia dokumentteja, kuten omistajaohjauksen periaatteita sekä teemakohtaisia strategioita tai tiekarttoja esimerkiksi ilmastoon ja luontoon liittyen.

Sijoittaja voi tarkastella, onko aloitteita, yhteistyöfoorumeita tai jäsenyyksiä, jotka voivat tukea ja olla oleellisia vastuullisuustyössä ja kehittämisessä. Samalla voidaan pohtia omaa roolia vastuullisen sijoittamisen edistämisessä sekä hyödyntää monipuolisia aktiivisen omistajuuden ja vaikuttamisen keinoja.

Raportointi on keskeinen osa vastuullisen sijoittamisen toteuttamista, kehittämistä ja seurantaa. Sääntely ja sidosryhmäodotukset antavat reunaehdot ulkoisen raportoinnin sisällölle ja frekvenssille. Selkeä, uskottava ja läpinäkyvä raportointi luo perustan luottamuksen rakentamiselle ja tukee viestinnällisiä tavoitteita. Kaikessa vastuullisuusviestinnässä on tärkeää varmistaa, että sisältö on totuudenmukaista ja todennettavissa.

Vastuullisuusraportti voi sisältää erilaisia kestävyysmittareita ja näkökulmia sijoitustoiminnan vastuullisuuden tarkasteluun ja tavoitteiden seurantaan. Vastuullisuusraportilla on mahdollista kuvata teemoja, ajankohtaisia asioita, käytössä olevaa dataa tai mittareita, vastuullisuuden toteuttamista ja muita asioita vastuullisen sijoittamisen periaatteita kattavammin. Ulkoisen raportoinnin lisäksi on hyvä kehittää sisäistä raportointia ja seurantaa. Tehokas sisäinen raportointi tukee vastuullisen sijoittamisen jalkauttamista, tavoitteissa onnistumista ja kehitystyötä.

Periaatteet, dokumentit ja raportit ovat tärkeä osa vastuullista sijoittamista, mutta olennaisinta on vastuullisuuden aito jalkautus ja toteuttaminen käytännön sijoitustyössä. Periaatteita on myös hyvä päivittää säännöllisesti, jotta ne pysyvät ajantasaisina.

Esimerkkejä vastuullisen sijoittamisen periaatteista ja lähestymistavoista voi hakea muun muassa varainhoitajien, instituutionaalisten sijoittajien, säätiöiden, eläkeyhtiöiden tai muiden toimijoiden julkaisuista. Myös kansainvälisten järjestöjen, sijoittaja-aloitteiden ja foorumeiden sivuilta löytyy ohjeistuksia ja apua vastuullisuustyön tueksi ja kehittämiseksi.

Esimerkkejä aloitteista ja viitekehyksistä vastuullisen sijoittamisen kehittämisen ja raportoinnin tueksi

Kestävyystekijöiden arviointi ja raportointi:

- Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), sisältyvät nykyisin ISSB-standardeihin (International Sustainability Standards Board), ilmastoon liittyvien riskien ja mahdollisuuksien tunnistamiseen, hallintaan ja raportointiin kehitetty viitekehys
- Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD), luontoon liittyvien riippuvuuksien, vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien tunnistamiseen, hallintaan ja raportointiin kehitetty viitekehys
- Sustainability Accounting Standards Board (SASB), toimialakohtaiset kestävyysraportointistandardit

Kestävyysvaikutusten arviointi ja raportointi:

- Global Reporting Initiative (GRI), yritysvastuuraportoinnin viitekehys
- YK:n kestävän kehityksen periaatteet (SDGs), kehitetty valtioille, mutta voidaan soveltaa myös liiketoimintaan

Kaksoisolennaisuuden arviointi ja raportointi:

- European Sustainability Reporting Standards (ESRS), EU:n kestävyysraportointidirektiivin mukaiset raportointistandardit
- Voluntary Sustainability Reporting Standard for smaller companies, Euroopan tilinpäätösraportoinnin neuvoa-antavan ryhmän (EFRAG) luoma vapaaehtoinen kestävyysraportointistandardi

Kasvihuonekaasupäästöjen laskeminen:

- Greenhouse Gas Protocol (GHG Protocol), kasvihuonekaasupäästöjen laskemisen ja raportoinnin standardi
- Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF), rahoitusalan kasvihuonekaasupäästöjen laskemisen ja raportoinnin standardi

Sääntely ja lainsäädäntö:

- EU:n kestävän rahoituksen tiedonantovelvoiteasetus (SFDR)
- EU:n taksonomia-asetus eli kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmä
- EU:n kestävyysraportointidirektiivi (CSRD)
- EU:n huolellisuusvelvoite (CSDDD)

Aloitteet, sitoumukset ja jäsenyydet:

- Principles for Responsible Investment (PRI)
- UN Global Compact (UNGC)
- Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC)
- Net Zero Asset Managers (NZAM) & Net Zero Asset Owners (NZAO)
- Net-Zero Asset Owner Alliance (NZAOA)
- Net-Zero Banking Alliance (NZBA)
- Finance for Biodiversity Pledge

Lähteet

Convention on Biological Diversity (2022). *Decision adopted by the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity: 15/4. Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework* (CBD/COP/DEC/15/4).

Global Compact Network Finland. *Taloudellinen vastuu ja hyvä hallinto – mitä se tarkoittaa?*

IJIRT, Volume 12 Issue 7 (2025). *Integrating ESG into Public Sector Decision-Making: A Study of the Role of Institutional Investors and Stakeholders.* Kumar, Damaraju Pradeep. College of Law Puttur, Tirupati District.

IPBES (2026). *Summary for Policymakers of the Methodological Assessment Report on the Impact and Dependence of Business on Biodiversity and Nature's Contributions to People*. Jones M., Polasky S., Rueda X., Brooks S., Carter Ingram J., Egoh B. N., von Hase A., Kohsaka R., Kulak M., Leach K., Loyola R., Mandle L., Rodriguez-Osuna V., Schaafsma M. and Sonter L. J. (eds.). IPBES secretariat, Bonn, Germany.

IPBES (2024). *Thematic Assessment Report on the Interlinkages among Biodiversity, Water, Food and Health of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*. Harrison, P. A., McElwee, P. D., and van Huysen, T. L. (eds.). IPBES secretariat, Bonn, Germany.

Network for Greening the Financial System (NGFS) (2026). *Note on the supervision of nature-related financial risks.*

Principles for responsible investment.

Sustainable Invest. *How family offices approach sustainable and impact investing.*

United Nations Framework Convention on Climate Change (2015). *Paris Agreement.*

Vastuullisen sijoittamisen sanastoa

Finsif - Finland's Sustainable Investment Forum ry. *Vastuullisen sijoittamisen keskeinen sanasto.*

Kuvat

Kansi: Lisa from Pexels. Kuva.

Sivu 5 & 9: Sam Willis. Kuva.

Sivu 7: Markus Winkler. Kuva.

Sivu 12: Tim van der Kuip. Kuva.

Sivu 21: Viva Noronha. Kuva.

Sivu 27: Towfiqu barbhuiya. Kuva.

Sivu 36: Negative Space. Kuva.

Sivu 39: Jackson Hendry. Kuva.